

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta právnická
Katedra ústavního a evropského práva
Studijní program Právo a právní věda
Studijní obor Právo

Posudek oponenta k diplomové práci

Diplomant: Matěj Plachý
Téma: Pravomoci prezidenta České republiky
Oponent: doc. JUDr. Monika Forejtová, Ph.D.

Diplomant Matěj Plachý předložil diplomovou práci na téma „*Pravomoci prezidenta České republiky*“, která je v rozsahu 57 stran textu a je rozdělena do sedmi kapitol a to včetně úvodu a závěru diplomové práce. Jedná se o téma velmi aktuální a odbornou veřejností stále diskutované, neboť model kultu prezidenta republiky je součástí veřejného prostoru již od vzniku republiky. Autor si tedy zvolil stále aktuální téma, která si zaslouží patřičnou pozornost ze strany právní vědy.

V úvodu diplomové práce diplomant obhajuje zvolené téma, nastiňuje předpokládanou strukturu diplomové práce, přičemž důležitým aspektem pro diplomanta je skutečnost zavedení přímé volby prezidenta České republiky. Druhá kapitola (diplomant jako kapitolu č. 1 označuje úvod diplomové práce) se zabývá pojmem prezidenta, podmínky volby prezidenta a úlohou kanceláře prezidenta republiky. Třetí kapitola se týká postavení a pravomocí prezidenta České republiky v historickém vývoji. Těžiště diplomové práce leží zejména v kapitole 4. až 6. Čtvrtá kapitola je věnována postavení prezidenta republiky, jeho odpovědnosti a vlivu přímé volby na ústavní systém a pravomoci prezidenta. Pátá kapitola se týká nekontrasignovaných (samostatných) pravomocí prezidenta, přičemž diplomant se věnuje představení každé z pravomocí prezidenta jednotlivě. Taktéž tomu je u kapitoly šesté, která se týká pravomoci kontrasignovaných. V závěru diplomové práce diplomant shrnuje závěry, ke kterým dospěl v rámci diplomové práce. Velmi pozitivně lze hodnotit vypracování hodnotícího dotazníku a jeho zpracování.

Z pohledu oponenta mám však k práci následující konkrétní výhrady:

- Úvod a závěr se jako kapitola nečísleje.
- str. 3: Nelze souhlasit se závěrem diplomanta, když tvrdí, že přímá volba prezidenta a způsob této volby byl zaveden díky přijetí zák. č. 275/2012 Sb., o volbě prezidenta republiky a o změně některých zákonů. Změna z nepřímého způsobu volby prezidenta republiky na volbu přímou nastala v

souvislosti s novelou Ústavy České republiky. Správný právní závěr diplomanta je až na str. 24 diplomové práce.

- str. 9: Není zcela vhodná formulace diplomanta *podle učebnice ústavního práva z roku 1937*, neboť autorem této monografie je F. Weyr, vhodnější je tedy přímý odkaz na autora předmětné publikace.
- str. 24: Není zcela vhodná formulace diplomanta, že prezident republiky odvolal *pana Babiše*.
- str. 24: Senát nemá z ústavního pořádku žádnou pravomoc určovat lhůtu prezidentu republiky k odvolání člena vlády na návrh předsedy vlády.
- str. 24: Je sice pravdou, že ústavní pořádek nestanovuje prezidentu republiky žádnou lhůtu k odvolání člena vlády, nicméně právní věda dovozuje, podle ustáleného pravidla, že takto má činit bez zbytečného odkladu.
- str. 26, pozn. č. 80; str. 28 pozn. č. 83; str. 39 pozn. č. 118 a 119;... : Pokud diplomant na str. 3 volí zkratku „Ústava ČR“ pro svoji další práci, je nutné ji dodržovat a to včetně poznámkového aparátu.
- str. 27: Prezident republiky sice může pověřit vládu, aby vládla tzv. v demisi, nemusí tomu však být vždy, neboť prezident republiky může využít postupu podle čl. 62 písm. a) Ústavy a jmenovat nového předsedu vlády a na jeho návrh ostatní členy vlády bez dalšího.
- str. 28, pozn. č. 84: Předmětný komentář je dílem autorského kolektivu, nikoliv pouze V. Sládečka.
- str. 37: Pokud diplomant uvádí, že podle Ústavy ČR by mělo jmenování guvernéra a viceguvernéra bankovní rady ČNB podléhat kontrasignaci, nevysvětluje konkrétně z čeho tak dovozuje a omezuje se tak pouze na pouhé konstatování.
- str. 41: Pokud diplomant odkazuje v textu na kapitolu 5. 3. své práce, jedná se o překlep, neboť danou problematiku řeší v kap. 6.3.
- Diplomant v poznámkovém aparátu neuvádí číslo strany monografie či jiného pramenu, ze kterého čerpal, což není přípustné v závěrečné vysokoškolské práci.
- Diplomant v poznámkovém aparátu uvádí, že čerpal z komentáře k Ústavě a Ústavnímu zákonu o bezpečnosti České republiky z pera Pavla Rychetského, přičemž jednak předmětný komentář nakl. Wolters Kluwer je dílem autorského kolektivu, ale též samotný komentář v textu není konkrétně citován, v poznámkovém aparátu je tedy bezdůvodně.
- Historická kapitola č. 3 práce působí spíše jako soubor přímých citací z ústavních úprav, či pouhou parafrází. Není zřejmé, proč tedy došlo ke zvolení této kapitoly vzhledem k platné ústavní úpravě. Chybí zde práce se zásadními prvorepublikovými monografiemi, v případě prezidenta zejm. SOBOTA, Emil., VOREL, Jaroslav., KŘOVÁK, Rudolf., SCHENK, Antonín. *Československý prezident republiky. Státoprávní instituce a její život*. Praha: Orbis, 1934.

- Diplomant využívá jen velmi omezené množství literatury, přestože k postavení prezidenta republiky a jeho pravomocím existuje široké spektrum pramenů, přičemž v práci dominuje především druhé vydání monografie Z. Koudelky *Prezident republiky z roku 2018*.
- Diplomant čerpá pouze z knižních zdrojů, postrádám časopiseckou literaturu.
- Závěrečný poznámkový aparát je nepřehledný a neodpovídá žádné z citačních norem. Např. *Československé dějiny státu a práva (1918-1945)*. Brno: *Doplňek*, 1991. ISBN 80-210-0346-4; *BÁRTA, Pravomoci prezidenta v československé ústavě*, 2010.
- Za nejvíce problematickou kapitolu diplomanta oponentka považuje kap. 4.1. *Odpovědnost prezidenta*, tato kapitola by se dala vzhledem ke své kvalitě označit za zcela nepřijatelnou. Za prvé - chybí zde práce se zásadními pracemi na toto téma, zejm. z pera J. Filipa (FILIP, Jan. K ústavní odpovědnosti v ČR a odpovědnost hlavy státu zejména za velezradu. In: *Časopis pro právní vědu a praxi*, č. 1/2010, s. 21 - 39.); J. Kudrny (KUDRNA, Jan. Odpovědnost za akty prezidenta republiky. In: *Správní právo*, č. 7 – 8/2013, s. 385–405.) nebo J. Kysely (KYSELA, Jan. O imunitě třikrát jinak. In: *Právní rozhledy*, č. 23-24/2015, s. 836 a násl.). Práce s prameny je však problémem celé diplomové práce. Za druhé diplomant zřejmě nepracoval s aktuální ústavní úpravou, neboť v textu uvádí, že prezident republiky může být stíhán pouze za velezradu a zcela tak opomíjí skutkovou podstatu ústavního deliktu hrubého porušení Ústavy nebo jiné součásti ústavního pořádku, přičemž tento chybný úsudek opakuje též ve svém závěru. Kapitola je však chybná již ze samotné koncepce a přístupu k odpovědnosti prezidenta republiky, neboť základní tezí diplomanta je, že prezident republiky není ze své funkce odpovědný, takže *nemůže nést žádné důsledky, za které by případně následovala jakákoliv sankce*. Tato teze je zcela mylná. U prezidenta republiky totiž ve skutečnosti připadají v úvahu 3 právní formy odpovědnosti a to odpovědnost ústavněprávní, ústavněpolitická a trestněprávní, a dále také formy odpovědnosti bez možnosti uložení právní sankce, kterými jsou odpovědnost politická a odpovědnost morální. Pokud Ústava ČR normuje v čl. 54 odst. 3 Ústavy ČR, že prezident republiky není ze své funkce odpovědný, vylučuje tak pouze toliko ústavněpolitickou formou jeho odpovědnosti. Prezident republiky je však zcela jistě odpovědný ústavněprávně (Ústava ČR sama výslovně v čl. 65 odst. 2 Ústavy ČR předpokládá dva již zmíněné ústavní delikty) a též normuje konkrétní pravidla pro trestněprávní odpovědnost prezidenta republiky.

Závěrem je nutné shrnout, že předložená práce je na velmi nízké odborné úrovni, přičemž nepřináší téměř žádné podnětné vlastní myšlenky. Autor diplomové práce nepracuje se základními relevantními zdroji k dané problematice, práce je spíše popisnou, plnou parafrází a tíhne ke zbytečnému uvádění notorií. Konkrétní připomínky jsou uvedené výše.

Nadto práce vykazuje Theses shoda - 6%.

S ohledem na výše uvedené je nutné konstatovat, že práce je na samé hranici obhajitelnosti. S nutným předpokladem brilantní obhajoby diplomové práce navrhuji práci, s uvedenou výhradou, hodnotit stupněm dobře a celkový výsledek je odvislý od samotné ústní obhajoby.

Otázky oponenta:

1. Diplomant by se měl podrobněji vyjádřit ke svému tvrzení, že podle Ústavy ČR by mělo podle jeho názoru jmenování guvernéra a viceguvernéřů bankovní rady České národní banky podléhat kontrasignaci.
2. Je prezident republiky trestněprávně odpovědný?

V Praze dne 23.4..2019

doc. JUDr. Monika Forejtová, Ph.D.
oponentka